

Školsko natjecanje iz povijesti

30. siječnja 2024.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova

	61
--	----

Upute natjecateljima

- 1. Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavaš ga 90 minuta.**
- Prije rješavanja ispita trebaš pažljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
- Nakon što ispuniš listić sa zaporkom, spremi ga u omotnicu.
- Zaporku s listića prepisi na prvu stranicu ispita.
- Požljivo pročitaj ispitne zadatke i upute u zadatku.
- Rješenja upisuj na predviđena mjesta u ispitu. Ispit piši plavom ili crnom kemijskom olovkom.
- Ispit piši isključivo pisanim, ne tiskanim slovima. Piši čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
- Osobna imena i prezimena te geografska imena piši izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO u školskoj godini 2021./2022.
- 9. Koristi se papirom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.**
- Nakon završetka pisanja, ispit predaj članu Školskoga povjerenstva.
Nakon objave privremene ljestvice poretka imaš pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____

(član Školskoga povjerenstva)

3. _____

(član Školskoga povjerenstva)

U sljedećim zadacima (1. i 2.) od više ponuđenih odgovora **samo** je jedan točan.

Zaokruži slovo ispred onoga odgovora koji smatraš točnim.

1. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji između dva svjetska rata?

1	
---	--

- A. otkriće Tutankamonove grobnice → otkriće penicilina → početak emitiranja Radija Zagreb → Lavoslav Ružička dobio Nobelovu nagradu
- B. otkriće penicilina → otkriće Tutankamonove grobnice → početak emitiranja Radija Zagreb → Lavoslav Ružička dobio Nobelovu nagradu
- C. otkriće Tutankamonove grobnice → početak emitiranja Radija Zagreb → otkriće penicilina → Lavoslav Ružička dobio Nobelovu nagradu
- D. otkriće penicilina → Lavoslav Ružička dobio Nobelovu nagradu → otkriće Tutankamonove grobnice → početak emitiranja Radija Zagreb

2. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske povijesti?

1	
---	--

- A. sklopljen Rapalski ugovor → Kraljevina SHS mijenja naziv u Kraljevina Jugoslavija → HRSS mijenja naziv u HSS → sklopljen Rimski sporazum
- B. sklopljen Rimski sporazum → HRSS mijenja naziv u HSS → Kraljevina SHS mijenja naziv u Kraljevina Jugoslavija → sklopljen Rapalski ugovor
- C. sklopljen Rapalski ugovor → sklopljen Rimski sporazum → HRSS mijenja naziv u HSS → Kraljevina SHS mijenja naziv u Kraljevina Jugoslavija
- D. sklopljen Rimski sporazum → sklopljen Rapalski ugovor → Kraljevina SHS mijenja naziv u Kraljevinu Jugoslaviju → HRSS mijenja naziv u HSS

U sljedećim zadacima **svaki** sadržaj označen brojem poveži **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom. Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Odgovore **označi** znakom **X** u za to predviđeni prostor.

3. U sljedećemu zadatku poveži uzroke događaja s njihovim posljedicama.

1. sklapanje Lateranskih ugovora
2. Charles Lindbergh preletio Atlantik
3. potreba za električnom energijom u SAD-u
4. izgradnja prve autoceste

4	
---	--

- A. izgradnja postrojenja za atomska istraživanja
- B. riješeno Jadransko pitanje
- C. nastanak Države Vatikanskoga Grada
- D. prvi let New York – Pariz
- E. relacija od Milana do sjevernotalijanskih jezera
- F. izgradnja Hooverove brane

3. zadatak	A	B	C	D	E	F
1.						
2.						
3.						
4.						

4. U sljedećemu zadatku poveži odgovarajuće društvene odnose iz hrvatske povijesti.

4	
---	--

1. objavljene Zagrebačke punktacije
2. osnovana Ustaša – hrvatska revolucionarna organizacija
3. proglašen nametnuti ili oktroirani ustav
4. sklopljen sporazum Cvetković – Maček

- A. destabiliziranje režima i stvaranje preduvjeta za rušenje države
- B. rezolucija protiv centralizma, unitarizma i hegemonije
- C. pretvaranje privatnoga vlasništva u državno
- D. razdoblje prikrivene diktature
- E. stvaranje Banovine Hrvatske
- F. Dragiša Cvetković postaje predsjednik vlade

4. zadatak	A	B	C	D	E	F
1.						
2.						
3.						
4.						

5. U sljedećemu zadatku ponuđeno je šest tvrdnja od kojih su četiri točne.

Zaokruži slovo ispred onih tvrdnja koje smatraš točnima.

4	
---	--

- A. Najteže pogođena država španjolskom gripom bila je Indija.
- B. Arheolog Frane Bulić pronašao je Branimirov natpis.
- C. Po uzoru na Zagrebačke punktacije donesene su Ljubljanske i Sarajevske punktacije.
- D. Staljinizam je vrijeme slabljenja državnoga terora u Sovjetskoj Rusiji.
- E. Lude su dvadesete simbol novih oblika zabave i prekida s tradicijom.
- F. Charlie Chaplin proslavio se ulogom skitnice.

6. U sljedećemu zadatku ponuđeno je šest tvrdnja od kojih četiri nisu točne.

Zaokruži slovo ispred onih tvrdnja koje smatraš netočnima.

4	
---	--

- A. Grčka i turski nacionalni pokret vodili su rat od 1919. do 1922.
- B. Mađarska je nakon Prvoga svjetskog rata ostala bez cijele Rumunjske.
- C. Države nezadovoljne versajskim poretom tražile su njegovu reviziju.
- D. Poražene države u Prvome svjetskom ratu mogle su biti članice Lige naroda početkom njezina rada.
- E. Prvi ban Banovine Hrvatske bio je Vladko Maček
- F. Oporbu ili opoziciju čine stranke i političari koji su na vlasti.

7. Pozorno pročitaj prikazani povijesni izvor koji govori o stanju u Kraljevini SHS.

*Puniša Račić podnosi prijedlog za isključenje Stjepana Radića iz parlamenta:
Da se Stjepan Radić pregleda liječnički, te da se utvrdi, da li je u normalnom stanju ili ne, jer su mu dosadašnji postupci takovi, da izazivaju sumnju da je on normalan. (1)
Ako liječnički konzilijum ne bude utvrdio da je Stjepan Radić umno poremećen, onda tražimo, da se kazni maksimalnom kaznom, koju propisuje poslovnik Narodne skupštine. (2)
Ovaj prijedlog činimo kao hitan, da bi se izbjeglo neželjene događaje, koji inače mogu nastupiti uslijed ovakvog ponašanja Stjepana Radića – bez obzira kakve će posljedice poslije toga nastupiti. (3)*

7.1. Koji se događaj otvoreno najavljuje u povijesnome izvoru?

1	
---	--

7.2. Kojim je brojem označena rečenica iz izvora kojom je izrečena izravna prijetnja životu Stjepana Radića?

1	
---	--

8. Koja je od navedenih tvrdnja točna?

- A. Nova turska republika i dalje je bila sultanat.
- B. Republika Turska bila je kolonijalna sila.
- C. Republika Turska po svojem je uređenju bila monarhija.
- D. Vođa turske revolucije bio je poznat kao „Otac Turaka”.

1	
---	--

9. Pozorno pročitaj opis grada Splita povijesničara Aleksandra Jakira u međuratnome razdoblju.

Split je mijenjao svoj izgled i pretvarao se u moderan grad i dalmatinsko kulturno središte. Električna energija dovedena je u grad 1920. g., a pet godina nakon toga željeznicom je spojen s unutrašnjosti. Split je u razdoblju između dva svjetska rata udvostručio broj svojih stanovnika i počeo se širiti po dotadašnjim poljima i vinogradima. U gradu su bile otvorene nove škole i počele su djelovati brojne kulturne ustanove. Grad je doživio do tada nezabilježen urbanistički i industrijski razvoj.

Na koji je način Split opisan u povijesnome izvoru?

- A. na kritički pozitivan način
- B. na kritički negativan način
- C. na nekritički pozitivan način

1	
---	--

10. Pozorno promotri slikovni prilog i odgovori na pitanja.

10.1. Napiši ime totalitarnoga režima čiji je grb prikazan na slikovnome prilogu.

1	
---	--

10.2. Kako je glasila titula diktatora koji je bio na čelu pokreta čiji je simbol prikazan na slici?

1	
---	--

11. Pozorno pogledaj prikazani slikovni prilog iz sredine 30-ih godina 20. stoljeća.

11.1. Koji je događaj prikazan na fotografiji?

1	
---	--

11.2. U kojoj se državi dogodio događaj s fotografije?

1	
---	--

12. Pozorno pročitaj izvor o jednom od velikih zločina u međuratnome razdoblju u kojemu je život izgubilo gotovo četiri milijuna ljudi.

Malo poznati genocid, negiran, porican i skrivan od očiju svijeta više od 60 godina, proveden je nad ukrajinskim stanovništvom 1932. i 1933. godine. Prava priroda zločina izašla je na vidjelo kada su nakon raspada Sovjetskog Saveza otvoreni moskovski i ukrajinski arhivi iako su Ukrajinci na zapadu dugo isticali da su milijuni ljudi, posebice djece, umrli kao posljedica gladi organizirane na državnoj razini... Dekretom iz siječnja 1933. godine država je zapečatila ukrajinske granice onemogućivši odlazak u potragu za hranom i ulazak hrane u Ukrajinu. Bila je to doslovno kolektivna smrtna presuda ukrajinskom selu...

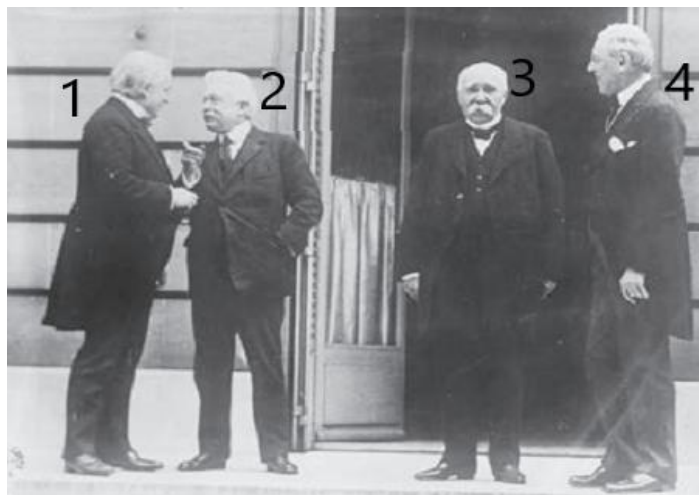
12.1. Kako se naziva zločin opisan u povijesnome izvoru?

1	
---	--

12.2. Napiši ime i prezime sovjetskoga državnika odgovornoga za opisani zločin?

1	
---	--

13. Pozorno pogledaj slikovni prilog.

13.1. Koje je godine nastala fotografija?

1	
---	--

13.2. Kojim su zajedničkim imenom nazvane osobe s fotografije?

1	
---	--

13.3. Kojim je brojem označen političar koji je osmislio program Četrnaest točaka?

1	
---	--

14. Pozorno pročitaj povijesni izvor iz novoga zakona o kraljevskoj vlasti i odgovori na pitanja.

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca je nasljedna monarhija.

Kralj je nosilac sve vlasti u zemlji. Kralj izdaje i proglašuje zakone, postavlja državne činovnike i daje vojne činove. Kralj zapovijeda vojnom silom. On daje ordene i druga odlikovanja.

Kralj vrši amnestiju za sve krivce... Kralj vrši pomilovanja. On može kaznu oprostiti, smanjiti i ublažiti.

Kralj predstavlja državu u svim njenim odnosima s tuđim državama. Kralj proglašuje rat i zaključuje mir.

14.1. Koje je godine donesen novi zakon o kraljevskoj vlasti iz povijesnoga izvora?

1	
---	--

14.2. Koji je hrvatski političar, vođa HSS-a, najprije pozdravio uvođenje kraljeve diktature?

1	
---	--

14.3. Što je od navedenoga bila posljedica donošenja navedenoga zakona?

1	
---	--

A. donošenje novoga zakona kojim je država promijenila ime

B. dozvola isticanja nacionalnih simbola

C. Hrvatska je dobila novoga bana i novi Sabor

D. Hrvatski teritoriji našli su se objedinjeni u jednu cjelinu

15. Pozorno pročitaj povijesne izvore koji govore o Njemačkoj u vrijeme nacističke vladavine.

1. izvor:

... sve su sinagoge gorjele. Gorjela je velika prodavaonica odjeće. Vatrogasci nisu izašli gasiti niti jedan od tih požara. Teško je povjerovati, ali vlasnici prodavaonice optuženi su da su sami podmetnuli požar te su zbog toga izvučeni iz postelja u 6 ujutro i poslani u zatvor.

2. izvor:

Židovi u Njemačkoj sačinjavali su manje od 1 % stanovništva, dolazili su iz svih ekonomskih slojeva društva i bili su članovi različitih političkih stranaka (osim, naravno, nacističke). No za Hitlera su svi Židovi bili neprijatelji Nijemaca, unatoč tome što su 80 % njih bili njemački državljani, a mnogi oženjeni etničkim Nijemcima... bilo je teško odrediti tko je zakonski bio Židov, a tko nije. Vlada je odlučila da je „pravi Židov” osoba s najmanje tri židovska pretka; oni s manje od tri bili su označeni kao mješanci u prvom (dva židovska pretka) ili drugom stupnju (jedan židovski predak).

15.1. Kako se naziva dokument iz 1935. kojim je utvrđena politika prema Židovima opisana u izvorima?

1	
---	--

15.2. Kako se naziva događaj iz njemačke povijesti opisan u 1. povijesnome izvoru?

1	
---	--

15.3. Kako se naziva oblik društvene i političke netrpeljivosti prema Židovima opisan u povijesnim izvorima?

1	
---	--

16. Pozorno pogledaj prikazane slikovne priloge.

1. slika

2. slika

3. slika

16.1. Koje je datuma i godine proglašena država čiji je grb prikazan na 1. slici?

1	
---	--

16.2. Koji je hrvatski grad 1919. okupirala osoba prikazana na 2. slici?

1	
---	--

16.3. Koji je naziv autonomne jedinice čiji je grb prikazan na 3. slici?

1	
---	--

17. Pozorno pogledaj poštansku marku Albanije iz 2013.

Koji je hrvatski političar, povjesničar, pisac i albanolog iz međuratnoga razdoblja prikazan na slici?

1	
---	--

18. Pozorno pogledaj prikazani slikovni prilog.

18.1. Kako se naziva podjela vlasti prikazana na slici?

1	
---	--

18.2. Navedite dva načina na koji narod sudjeluje u upravljanju vlasti u opisanome političkom poretku.

1. _____

1	
---	--

2. _____

1	
---	--

18.3. Imenuj tijelo zakonodavne vlasti.

1	
---	--

19. Pozorno pogledaj plakat Henryja Mayersa, *Buđenje* iz 1915. i pročitaj pjesmu *Buđenje* Alice Duer Miller.

**Žene, gledajte samo naprijed; neka bude vam stran
Svaki spomen na mržnju i borbu i jad;
Okovi ako i nadžive noć, slobodu donijet će dan,
Slobodne pamтите što prethodilo je ovome sad**

19.1. Na koje se područje iz borbe za prava žena odnose prikazani povijesni izvori?

1	
---	--

19.2. Kako se naziva država u kojoj se odvijala opisana borba za prava žena?

1	
---	--

20. Pozorno pogledaj naslovnicu časopisa koji je izlazio od 1925. do 1938.

Kako se zove urednica i autorica većine tekstova prikazanoga časopisa?

1

21. Pozorno prouči priloženi slikovni prilog i odgovori na pitanja.

21.1. U kojemu se omjeru provodila zamjena kruna za dinar Kraljevine SHS?

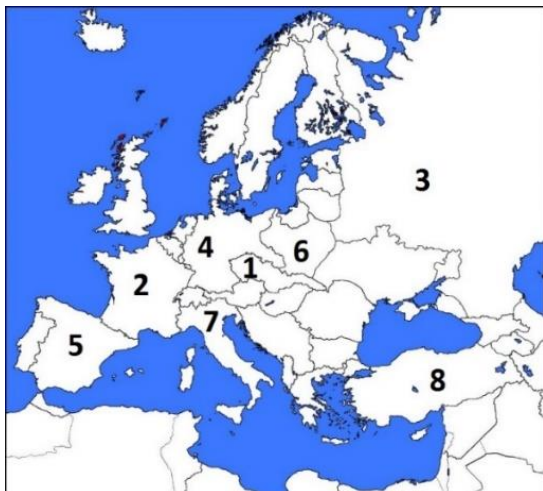
1

21.2. Koja je posljedica provedene zamjene kruna na hrvatsko gospodarstvo?

1

- A. krajevi su koji su prije rata bili u Austro-Ugarskoj osiromašeni
- B. jačanje konkurentnosti prema susjednim državama
- C. gospodarski rast Hrvatske u Kraljevini SHS
- D. rješavanje hrvatskoga pitanja

22. U sljedećim zadacima pažljivo pogledaj prikazani povijesni zemljovid Europe nakon Prvoga svjetskog rata i odgovori na pitanja.

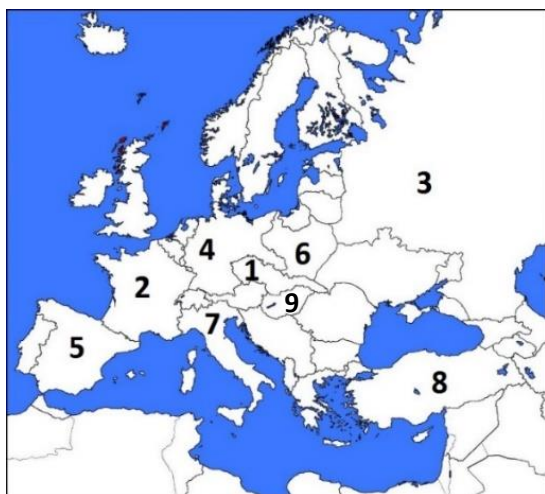
22.1. Kojim je brojem označena država koja je 1922. promijenila naziv?

1	
---	--

22.2. Kojim je brojem označena država u kojoj je potpisan mir u Brest-Litovsku?

1	
---	--

23. Pažljivo pogledaj prikazani povijesni zemljovid Europe nakon Prvoga svjetskog rata i zaokruži točne odgovore.

23.1. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označena država koja je sklopila tajni sporazum s Antantom?

- A. brojem 2
- B. brojem 3
- C. brojem 4
- D. brojem 7

1	
---	--

23.2. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označena država kojoj su oduzete sve kolonije nakon Prvoga svjetskog rata?

- A. brojem 1 B. brojem 2 C. brojem 3 D. brojem 4

1	
---	--

23.3. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označena država koja je izgubila dvije trećine svojega prijeratnog teritorija?

- A. brojem 5 B. brojem 6 C. brojem 8 D. brojem 9

1	
---	--

24. Pozorno pogledaj prikazani povijesni zemljovid.

24.1. Brojem 1 na zemljovidu označi banovinu koja **nije dobila** naziv po imenu rijeke.

1	
---	--

24.2. Koja je teritorijalna podjela ukinuta prikazanom podjelom države?

- A. na oblasti B. na županije C. na općine D. na kotareve

1	
---	--

24.3. U kojoj se banovini nalazio grad Karlovac?

- A. Dunavskoj B. Savskoj
C. Drinskoj D. Vrbaskoj

1	
---	--

25. Pozorno pogledaj povijesni zemljovid koji prikazuje raspad Austro-Ugarske Monarhije.

25.1. Kojoj je državi nakon rata pripalo područje označeno brojem 1?

1	
---	--

25.2. Koja je država nakon rata obnovila svoju neovisnost i dobila područje označeno brojem 2 na zemljovidu?

1	
---	--

25.3. Kojoj je državi nakon rata pripalo područje označeno brojem 3?

1	
---	--